

<https://doi.org/10.26565/2310-9513-2026-23-08>
УДК: 339.92:061.1EU(498)
JEL Index: F15, F36, O52, P27

ТРАНСФОРМАЦІЯ РУМУНІЇ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ: УСПІХИ, ВИКЛИКИ ТА ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ УКРАЇНИ

Поліванцев Андрій Сергійович

к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин та логістики

Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

майдан Свободи, 4, м. Харків, Україна, 61022

e-mail: polivantsev@karazin.ua

ORCID: <http://orcid.org/0009-0005-4388-5595>

Scopus Author ID: 59903843000

У статті досліджено особливості трансформаційних змін Румунії в умовах європейської інтеграції, проаналізовано ключові етапи її вступу до Європейського Союзу та оцінено основні результати членства країни в європейському інтеграційному об'єднанні. Предмет дослідження - особливості, закономірності та результати трансформації Румунії в умовах європейської інтеграції, зокрема досягнуті успіхи, наявні виклики та можливості використання румунського досвіду для України. Метою статті є аналіз трансформаційних процесів у Румунії в контексті європейської інтеграції, оцінка досягнутих результатів та наявних викликів після вступу країни до Європейського Союзу, а також обґрунтування практичного значення румунського досвіду для України в процесі адаптації до європейських стандартів та реалізації реформ, необхідних для набуття членства в ЄС. У результаті дослідження визначено, що інтеграція до єдиного європейського ринку сприяла зростанню обсягів зовнішньої торгівлі, залученню прямих іноземних інвестицій, модернізації промисловості та транспортної інфраструктури, підвищенню рівня життя населення та зростанню валового внутрішнього продукту. Визначено роль фінансової підтримки Європейського Союзу у реалізації інфраструктурних проєктів, розвитку регіонів та модернізації комунального господарства. Водночас обґрунтовано, що, незважаючи на значні досягнення, Румунія продовжує стикатися з низкою викликів, серед яких корупція, регіональні диспропорції розвитку, демографічні проблеми, трудова міграція та необхідність подальшого вдосконалення системи державного управління. Доведено, що членство в ЄС саме по собі не усуває структурних проблем економіки, а створює сприятливі умови для їх подолання за умови ефективної державної політики. На основі проведеного аналізу визначено можливості використання румунського досвіду в процесі реалізації євроінтеграційного курсу України. Зроблено висновок, що для України особливе значення має досвід Румунії у сфері інституційних реформ, боротьби з корупцією, залучення інвестицій, ефективного використання фінансових ресурсів ЄС та модернізації національної економіки. Практична цінність дослідження полягає у визначенні напрямів адаптації позитивного досвіду Румунії для забезпечення успішної інтеграції України до європейського політичного та економічного простору. Врахування румунських підходів до реформування управління, розвитку інфраструктури, підвищення ефективності використання європейських фондів та зміцнення інституційної спроможності може сприяти прискоренню євроінтеграційних процесів в Україні та підвищенню результативності реалізації необхідних реформ.

Ключові слова: європейська інтеграція, Румунія, Європейський Союз, економічні реформи, інституційна трансформація, зовнішньоекономічне співробітництво, експорт, імпорт, іноземні інвестиції.

Як цитувати: Поліванцев А. С. Трансформація Румунії в умовах європейської інтеграції: успіхи, виклики та значення для України. *Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія «Міжнародні відносин. Економіка. Країнознавство. Туризм»*. 2026. № 23. С. 88–96. DOI: <https://doi.org/10.26565/2310-9513-2026-23-08>

In cites: Polivantsev, A. (2026). Transformation of Romania under European integration: Achievements, challenges, and significance for Ukraine. *The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series International Relations. Economics. Country Studies. Tourism*, (23), 88–96. <https://doi.org/10.26565/2310-9513-2026-23-08> (in Ukrainian)

Постановка проблеми. Процеси європейської інтеграції, особливо досвід країн Центральної та Східної Європи, які межують з Україною, становлять важливий практичний орієнтир для нашої держави у здійсненні політичних та економічних реформ відповідно до Маастрихтських критеріїв, що є обов'язковими для країн-членів Європейського Союзу. Одним із показових прикладів успішної інтеграції є Румунія, яка стала членом ЄС у 2007 році після тривалого періоду підготовки та реалізації реформ, що тривав близько дванадцяти років. Водночас передумови для європейської інтеграції країни були закладені після повалення комуністичного режиму на чолі з Ніколае Чаушеску у 1989 році, що відкрило шлях до демократичних перетворень, побудови ринкової економіки та зближення з європейськими інституціями. Роки членства Румунії в Європейському Союзі сприяли суттєвим позитивним змінам у політичній та економічній сферах країни. Зокрема, було зміцнено демократичні інститути, підвищено ефективність державного управління, забезпечено економічне зростання та покращення рівня життя населення. Водночас, незважаючи на досягнуті результати, країна продовжує стикатися з низкою проблем, серед яких регіональні диспропорції розвитку, корупція, демографічні виклики та трудова міграція, що потребують подальшого вирішення в контексті поглиблення європейської інтеграції. Проте враховуючи досвід Румунії в Україні, можливий більш сприятливий, «м'який» євроінтеграційний процес.

Аналіз досліджень. Економічний розвиток країн Центральної та Східної Європи вивчають такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як: О. Корнієнко, В. Ніколюк, О. Олійник, В. Шевчук, Г. Морре, Жан Летиція Салданья, А. Гобза, К. МакМорроу. Процеси європейської інтеграції в Румунії є предметом досліджень таких українських та зарубіжних науковців, як В. Бурдяк, М. Чіоча, В. Ганєв, А. Задоя, Н. Ніколов, Е. Марінеску, Г.В. Зінн [3,6,7] та інші. Питання досвіду країн та євроінтеграційні перспективи України в своїх працях висвітлювали такі вчені, як Бураковський І. В., Матюшенко І.Ю., Геєць В. М., Мальський М. З. [4,11,12, 13, 15], та інші. Однак, мало уваги приділялося успіхам та проблемам на шляху європейської інтеграції окремих країн регіону, зокрема Румунії.

Метою статті є аналіз трансформаційних процесів у Румунії в контексті європейської інтеграції, оцінка досягнутих результатів та наявних викликів після вступу країни до Європейського Союзу, а також обґрунтування практичного значення румунського досвіду для України в процесі адаптації до європейських стандартів та реалізації реформ, необхідних для набуття членства в ЄС.

Предмет дослідження – особливості, закономірності та результати трансформації Румунії в умовах європейської інтеграції, зокрема досягнуті

успіхи, наявні виклики та можливості використання румунського досвіду для України.

Завдання дослідження:

- проаналізувати історичні передумови та основні етапи вступу Румунії до Європейського Союзу; виокремити основні успіхи та досягнення Румунії в умовах європейської інтеграції;
- узагальнити досвід Румунії щодо використання фінансових і інституційних механізмів ЄС для модернізації економіки
- обґрунтувати можливості адаптації румунського досвіду для України в контексті євроінтеграційного курсу.

Виклад основного матеріалу. Румунія розташована в південно-східній частині Європи та межує з п'ятьма державами: Україною, Молдовою, Угорщиною, Сербією та Болгарією. Спільний українсько-румунський кордон має протяжність 608 км і проходить на півночі та південному заході України [1]. Вигідне економіко-географічне та геополітичне положення країни зумовлене її виходом до Чорного моря, а також контролем над значною частиною нижньої течії річки Дунай — однієї з найважливіших внутрішніх водних транспортних артерій Європи. Розташування в районі гирла Дунаю та на перетині ключових транспортних коридорів сприяє розвитку міжнародної торгівлі, транспортно-логістичної інфраструктури та посиленню ролі Румунії в регіональних інтеграційних процесах [2].

Аналіз етапів вступу Румунії до Європейського Союзу (табл. 1) дає змогу простежити особливості її інтеграційного розвитку. Після набуття членства в ЄС країна продовжувала реалізовувати структурні реформи та адаптуватися до нових економічних і політичних умов. Незважаючи на вплив внутрішніх кризових явищ та зовнішніх викликів [3].

Румунія змогла забезпечити стабільне економічне зростання та покращити свої позиції серед держав-членів ЄС. Важливим свідченням цього є зростання валового внутрішнього продукту країни майже на 58 % протягом останніх десяти років, що стало результатом поглиблення європейської інтеграції та реалізації комплексу реформ.

Згідно з офіційними даними Світового Банку, у 2024 році валовий внутрішній продукт Румунії досяг 382,77 млрд дол. США. Частка країни у світовій економіці становила 0,36 %, що відображає позитивну динаміку економічного розвитку та підтверджує ефективність реформ, реалізованих у процесі європейської інтеграції. Зростання обсягів ВВП стало результатом структурної модернізації економіки, розширення інвестиційної діяльності та поглиблення інтеграції Румунії до єдиного ринку Європейського Союзу.

Динаміка економічного зростання Румунії в останні роки характеризується певним уповільненням. Так, у 2024 році темпи приросту валового внутрішнього продукту становили 0,9 %, що є

Таблиця 1

Основні етапи інтеграції Румунії до Європейського Союзу

Table 1

Main stages of Romania's integration into the European Union

Рік Year	Подія Event	Значення для європейської інтеграції Significance for European integration
1989	Румунська революція та повалення комуністичного режиму Romanian Revolution and the overthrow of the communist regime	Початок демократичних перетворень і переходу до ринкової економіки Beginning of democratic reforms and the transition to a market economy
1990	Встановлення офіційних відносин з Європейськими Співтовариствами Establishment of official relations with the European Communities	Формування основ співробітництва з європейськими інституціями Establishment of the foundations for cooperation with European institutions
1993	Підписання Європейської угоди про асоціацію Signing of the Europe Agreement (Association Agreement)	Закріплення політичного діалогу та економічної співпраці з ЄС Strengthening political dialogue and economic cooperation with the EU
1995	Набуття чинності Угодою про асоціацію та подання заявки на вступ до ЄС Entry into force of the Association Agreement and submission of the application for EU membership	Офіційний початок курсу на членство в Європейському Союзі Official launch of the process toward membership in the European Union
1997	Європейська Комісія надала оцінку готовності країни до вступу The European Commission assessed the country's readiness for accession	Визначення напрямів подальших реформ відповідно до критеріїв членства Identification of further reform priorities in accordance with the accession criteria
1989	Румунська революція та повалення комуністичного режиму Romanian Revolution and the overthrow of the communist regime	Початок демократичних перетворень і переходу до ринкової економіки Beginning of democratic reforms and the transition to a market economy
1999	Рішення Європейської Ради про початок переговорів щодо вступу European Council decision to open accession negotiations	Визнання прогресу Румунії у виконанні вимог ЄС Recognition of Romania's progress in meeting EU requirements
2000	Офіційний початок переговорів про вступ до ЄС Official launch of EU accession negotiations	Перехід до практичного етапу інтеграції Transition to the practical stage of integration
2004	Завершення переговорів щодо вступу Completion of accession negotiations	Узгодження умов членства та адаптація законодавства до норм ЄС Agreement on membership conditions and alignment of legislation with EU standards
2005	Підписання Договору про вступ до ЄС Signing of the Treaty of Accession to the European Union	Юридичне оформлення майбутнього членства Legal formalization of future membership
1 січня 2007 January 1, 2007	Офіційний вступ Румунії до ЄС Official accession of Romania to the European Union	Набуття статусу держави-члена Європейського Союзу Acquisition of the status of a Member State of the European Union
2007–дотепер 2007–present	Участь у спільних політиках та програмах ЄС Participation in common EU policies and programmes	Поглиблення інтеграції, отримання доступу до структурних фондів та єдиного ринку Deepening integration and gaining access to structural funds and the single market
2024	Повне приєднання до повітряного та морського простору Шенгенської зони Full accession to the air and maritime areas of the Schengen Area	Подальше поглиблення європейської інтеграції та спрощення переміщення громадян і товарів Further deepening of European integration and facilitation of the movement of people and goods
2025	Повноправне приєднання до Шенгенської зони із відкриттям сухопутних кордонів Full accession to the Schengen Area with the opening of land borders	Завершення багаторічного процесу інтеграції до Шенгенського простору Completion of the long-term process of integration into the Schengen Area

Складено автором за [1, 2, 3]

Compiled by the author based on [1, 2, 3]

нижчим показником порівняно з 2,4 % у 2023 році. Водночас упродовж 2012–2023 років середньорічний темп зростання ВВП країни дорівнював 3,33 %. Найвищого рівня економічне зростання досягло у 2017 році, коли приріст ВВП становив 7,1 %, тоді як найнижчий показник було зафіксовано у 2020 році внаслідок пандемічної кризи – -3,7 % [6].

Попри уповільнення економічної активності, економіка Румунії продовжує демонструвати позитивну динаміку. У першому кварталі 2025 року ВВП країни зріс на 0,3 % порівняно з аналогічним періодом попереднього року. Відповідно до прогнозів аналітиків, підготовлених на основі глобальних макроекономічних моделей, до кінця поточного

кварталу темпи зростання ВВП можуть досягти 0,8 %. У довгостроковій перспективі очікується прискорення економічного розвитку: прогнозований приріст ВВП становитиме 2,4 % у 2026 році та 2,0 % у 2027 році [6].

Наведені показники свідчать, що, незважаючи на наявні внутрішні та зовнішні виклики, економіка Румунії зберігає потенціал для подальшого зростання, що значною мірою пов'язано з перевагами членства в Європейському Союзі, залученням інвестицій та продовженням структурних реформ.

Порівняно із середніми показниками по ЄС (26%), промисловість (включаючи будівництво) займає більшу частку румунської економіки – 28% [3]. Основу промисловості складають електроніка, автомобілебудування та текстиль. У Румунії налічується близько 800 підприємств, що виробляють електроніку та комп'ютерне обладнання. Щорічно в Румунії випускається близько 500 тисяч автомобілів.

Важливу роль в економіці Румунії відіграє промисловий сектор, зокрема автомобілебудування. Одним із найбільших виробників є компанія Automobile Dacia, що входить до складу Renault Group. Щороку підприємство виробляє близько 300 тис. автомобілів, а продукція бренду займає помітні позиції на європейському ринку. Значний внесок у розвиток автомобільної промисловості здійснює також Ford Otosan Romania, який щорічно випускає близько 200 тис. транспортних засобів [3].

Галузева структура економіки Румунії характеризується домінуванням сфери послуг, яка формує найбільшу частку валової доданої вартості країни. Водночас промисловість, експортно орієнтоване виробництво та сільське господарство також відіграють важливу роль у забезпеченні економічного розвитку. Частка аграрного сектору у формуванні національного продукту становить близько 4 %, хоча в ньому зайнята значна частина населення країни [3]. Загалом розвиток усіх секторів економіки сприяє підвищенню конкурентоспроможності держави та зростанню добробуту громадян [7].

Показники добробуту населення демонструють стійку позитивну динаміку. У 2024 році ВВП на душу населення в Румунії становив 12 493,43 дол. США, що є найвищим показником за весь період спостережень. Для порівняння, середнє значення цього показника у 1990–2024 роках становило 7 388,68 дол. США, а найнижчий рівень було зафіксовано у 1992 році — 4 059,10 дол. США [6]. Відповідно до прогнозів, до кінця 2025 року ВВП на душу населення може зрости до 12 573 дол. США, а у 2026–2027 роках — до 12 837 та 13 170 дол. США відповідно [6,8].

Важливим чинником економічного розвитку країни стало членство в Європейському Союзі. За період перебування в ЄС Румунія отримала значні фінансові ресурси з європейських фондів, які були

спрямовані на модернізацію транспортної та комунальної інфраструктури, розвиток систем водопостачання і водовідведення, реконструкцію об'єктів культурної спадщини та реалізацію регіональних проєктів розвитку. Крім того, інтеграція до єдиного європейського ринку праці сприяла збільшенню обсягів грошових переказів від трудових мігрантів, що стало додатковим джерелом надходжень до національної економіки [3].

Водночас процес європейської інтеграції вимагав від Румунії проведення масштабних реформ у сфері охорони довкілля, забезпечення верховенства права, боротьби з корупцією, розвитку сільських територій, модернізації транспортної інфраструктури та гармонізації національного законодавства з правом Європейського Союзу. Саме реалізація цих реформ стала однією з ключових передумов успішної інтеграції країни до європейського економічного та політичного простору. Тому варто врахувати це, як досвід для України.

Країна стикається з труднощами у боротьбі з корупцією. Згідно з Індексом верховенства права, глобальних досліджень та рейтингом, який оцінює, наскільки добре країни дотримуються верховенства права, Румунія залишається однією з найгірших, опустившись на одну позицію з 40-го місця 2023 року [9], що свідчить про проблеми у підтримці верховенства права. Для порівняння, Польща посідає 33-тє місце, Словенія – 27-ме, а Словацька Республіка – 34-тє [8]. Наприклад, Україна посідає 88-ме місце [8,15].

У Звіті про механізм оповіщення за 2024 рік Європейська Комісія обрала 6 країн (Румунію, Кіпр, Нідерланди, Словаччину, Іспанію та Швецію) для оцінки того, чи спостерігаються в них макроекономічні дисбаланси [10].

Румунія продовжує стикатися з вразливістю, пов'язаною з державними фінансами та рахунками зовнішнього балансу. У 2023 році було досягнуто певного прогресу у скороченні дефіциту поточного рахунку, головним чином завдяки більш обмежувальній монетарній політиці та слабкому приватному споживанню. У березні 2025 року в Румунії було зафіксовано найвищий річний рівень інфляції в Європейському Союзі – 5,1%. У таблиці 2 та на рисунку 1 наведено порівняльну характеристику показників Румунії до вступу до ЄС за період 2000–2006 рр. та після вступу – 2024 рік.

З наведеного видно, що до вступу в ЄС економіка Румунії вже була орієнтована на європейський ринок, проте масштаби зовнішньої торгівлі були значно меншими. Після вступу до ЄС у 2007 році країна отримала доступ до єдиного європейського ринку, що сприяло стрімкому зростанню експорту та імпорту. Країни ЄС залишаються головними торговельними партнерами Румунії, забезпечуючи понад 70 % її зовнішньої торгівлі. Членство в ЄС сприяло суттєвому збільшенню прямих іноземних

Таблиця 2

Динаміка зовнішньоекономічного співробітництва Румунії з країнами ЄС до/після вступу до ЄС

Table 2

Dynamics of Romania's foreign economic cooperation with EU countries before / after accession to the EU

Показник Indicator	2000 р.	2006 р. (до вступу) (before accession)	2024 р. (після) (after accession)	Зміна 2000–2024 рр. Change, 2000–2024
Експорт товарів до країн ЄС, млрд євро Exports of goods to EU countries, EUR billion	8,1	22,5	77,8	Зріс у 9,6 раза Increased 9.6-fold
Імпорт товарів з країн ЄС, млрд євро Imports of goods from EU countries, EUR billion	10,2	29,4	101,2	Зріс у 9,9 раза Increased 9.9-fold
Частка ЄС у експорті Румунії, % EU share in Romania's exports, %	67	72	72–73	Залишається домінуючою Remains dominant
Частка ЄС в імпорті Румунії, % EU share in Romania's imports, %	63	65	71–72	Зросла Increased
Прямі іноземні інвестиції з країн ЄС, млрд євро Foreign direct investment from EU countries, EUR billion	7,0	34,5	понад 110 over 110	Значне зростання Significant increase
ВВП, млрд дол. США GDP, USD billion	37,2	122,7	382,8	Зріс більш ніж у 10 разів Increased more than tenfold
ВВП на душу населення, дол. США GDP per capita, USD	1 675	5 780	12 493	Зріс у 7,5 раза Increased 7.5-fold
Основні торговельні партнери в ЄС Main trading partners in the EU	ФРН, Італія, Франція Germany, Italy, France	ФРН, Італія, Франція, Угорщина Germany, Italy, France, Hungary	ФРН, Італія, Франція, Угорщина, Польща Germany, Italy, France, Hungary, Poland	Розширення співробітництва Expansion of cooperation

Складено автором за [1, 2, 6].

Compiled by the author based on [1, 2, 6].

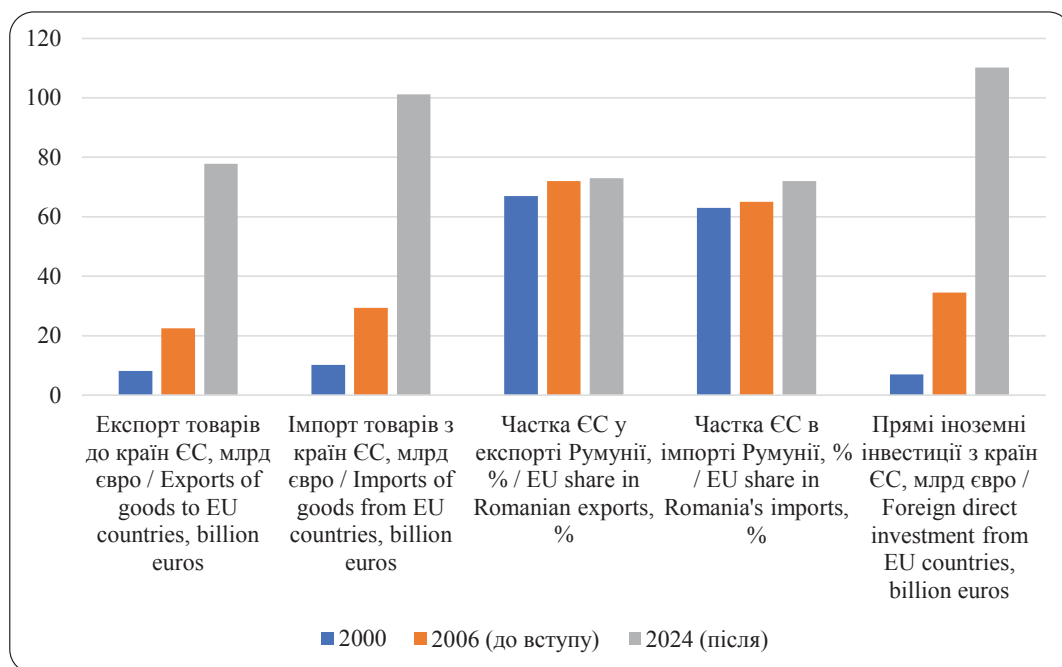

Рис. 1. Динаміка зовнішньоекономічного співробітництва Румунії з країнами ЄС до та після вступу до Європейського Союзу

Fig. 1. Dynamics of Romania's foreign economic cooperation with EU countries before and after accession to the European Union

інвестицій, модернізації промисловості та інтеграції Румунії до європейських виробничих ланцюгів.

Серед головних досягнень Румунії після вступу до ЄС варто відзначити прискорення економічно-

го зростання, збільшення обсягів іноземних інвестицій, модернізацію транспортної та комунальної інфраструктури, розвиток промисловості та підвищення рівня життя населення. Значну роль у

цьому відіграли фінансові ресурси ЄС, спрямовані на розвиток регіонів, підтримку бізнесу, модернізацію сільського господарства та реалізацію інфраструктурних проєктів. Важливим результатом також стало зміцнення демократичних інститутів, вдосконалення системи державного управління та поступове наближення до європейських стандартів верховенства права.

Водночас європейська інтеграція не вирішила автоматично всі проблеми країни. Румунія продовжує стикатися з такими викликами, як корупція, регіональні диспропорції розвитку, трудова міграція,

демографічне скорочення населення та недостатній рівень розвитку окремих елементів транспортної інфраструктури. Це свідчить про те, що членство в ЄС створює сприятливі можливості для розвитку, проте їх ефективне використання залежить насамперед від якості національної економічної та інституційної політики [10].

Досвід Румунії є особливо цінним для України, оскільки обидві держави мають спільний кордон, схожий постсоціалістичний шлях розвитку та тривалий процес трансформації політичної й економічної систем. Румунія пройшла складний шлях від

Таблиця 3

Врахування досвіду Румунії для України на шляху європейської інтеграції

Table 3

Taking into account Romania's experience for Ukraine on the path to European integration

Сфера/напрямок Area/Direction	Досвід Румунії Romania's experience	Результати для Румунії Outcomes for Romania	Уроки та рекомендації для України Lessons and recommendations for Ukraine
Політичні реформи Political reforms	Проведення демократичних реформ, адаптація законодавства до норм ЄС Implementation of democratic reforms and alignment of legislation with EU standards	Зміцнення демократичних інституцій та вступ до ЄС у 2007 р. Strengthening democratic institutions and accession to the EU in 2007	Продовження гармонізації законодавства з ЄС та посилення інституційної спроможності держави Continuation of legislative harmonization with the EU and strengthening of the state's institutional capacity
Боротьба з корупцією Fight against corruption	Створення спеціалізованих антикорупційних органів Establishment of specialized anti-corruption institutions	Покращення інвестиційного клімату та підвищення довіри до державних інститутів Improvement of the investment climate and increased trust in public institutions	Забезпечення незалежності антикорупційних органів та судової системи Ensuring the independence of anti-corruption institutions and the judiciary
Економічна модернізація Economic modernization	Проведення структурних реформ та розвиток ринкової економіки Implementation of structural reforms and development of a market economy	Зростання ВВП, експорту та конкурентоспроможності економіки Growth of GDP, exports, and economic competitiveness	Продовження структурної перебудови економіки та підтримка інноваційного розвитку Continuation of structural economic transformation and support for innovation-driven development
Залучення іноземних інвестицій Attracting foreign investment	Покращення бізнес-клімату та інтеграція до єдиного ринку ЄС Improvement of the business climate and integration into the EU Single Market	Зростання обсягів ПІІ та розвиток промислового виробництва Growth in FDI inflows and industrial development	Створення сприятливих умов для інвесторів і захист прав власності Creating favorable conditions for investors and protecting property rights
Використання фінансової допомоги ЄС Use of EU financial assistance	Активне залучення коштів структурних та інвестиційних фондів ЄС Active utilization of EU Structural and Investment Funds	Модернізація інфраструктури та регіональний розвиток Infrastructure modernization and regional development	Формування ефективної системи управління та контролю за використанням коштів ЄС Establishing an effective system for managing and monitoring the use of EU funds
Розвиток транспортної інфраструктури Transport infrastructure development	Реалізація проєктів за підтримки фондів ЄС Implementation of projects supported by EU funds	Покращення транспортної доступності та логістики Improved transport accessibility and logistics	Використання європейських програм для відновлення та модернізації транспортної мережі Utilization of European programmes for the recovery and modernization of the transport network
Регіональна політика Regional policy	Залучення фінансування для менш розвинених регіонів Allocation of funding for less-developed regions	Скорочення міжрегіональних диспропорцій Reduction of regional disparities	Посилення регіонального розвитку та підтримка громад Strengthening regional development and supporting local communities
Аграрний сектор Agricultural sector	Адаптація до вимог Спільної аграрної політики ЄС Adaptation to the requirements of the EU Common Agricultural Policy	Підвищення продуктивності та конкурентоспроможності сільського господарства Increased productivity and competitiveness of agriculture	Підготовка аграрного сектору до інтеграції в аграрну політику ЄС Preparing the agricultural sector for integration into the EU Common Agricultural Policy

Складено автором за: [12,16,18]

Compiled by the author based on [11,15,17]

країни з низьким рівнем економічного розвитку, значними корупційними ризиками та недосконалими демократичними інститутами до повноправного члена Європейського Союзу. Для України румунський досвід є важливим з кількох причин. По-перше, він підтверджує необхідність послідовного виконання критеріїв членства в ЄС, зокрема щодо забезпечення верховенства права, незалежності судової системи та боротьби з корупцією.

По-друге, приклад Румунії демонструє важливість ефективного використання європейських фондів для модернізації інфраструктури та стимулювання економічного розвитку.

По-третє, успіхи Румунії свідчать про те, що навіть країни з порівняно низьким рівнем доходів можуть значно підвищити свою конкурентоспроможність завдяки інтеграції до європейського економічного простору. Досвід Румунії демонструє, що успішна європейська інтеграція потребує не лише політичної волі, а й системних реформ, які мають реалізовуватися протягом тривалого часу (табл. 3).

Для України досвід Румунії свідчить про значний потенціал розширення торгівлі, інвестицій та економічного зростання після повноцінної інтеграції до єдиного ринку Європейського Союзу. Успішна інтеграція до Європейського Союзу потребує комплексних реформ у політичній, економічній та соціальній сферах. Для України особливо важливими є забезпечення верховенства права, ефективна боротьба з корупцією, раціональне використання фінансової допомоги ЄС та проведення структурної модернізації економіки.

Висновки. Проведений аналіз процесу вступу Румунії до Європейського Союзу свідчить, що європейська інтеграція країни була тривалим і складним процесом, який вимагав масштабних політичних, економічних та інституційних реформ. Порівняно з низкою інших держав Центральної та Східної Європи, Румунія зіткнулася з більш значними труднощами у виконанні критеріїв членства, проте завдяки послідовній реалізації реформ протягом 1990–2007 років змогла досягти поставленої мети та набути членства в Європейському Союзі. Вирішальну роль у цьому процесі відіграли вигідне геополітичне положення держави, її економічний потенціал, а також поступове зміцнення демокра-

тичних інституцій і ринкових механізмів господарювання.

Результати членства Румунії в ЄС загалом можна оцінити як позитивні. Інтеграція до єдиного європейського ринку сприяла економічному зростанню, збільшенню обсягів зовнішньої торгівлі та іноземних інвестицій, модернізації інфраструктури, розвитку промисловості та підвищенню рівня життя населення. У 2025 році економіка Румунії продовжує демонструвати ознаки стійкого розвитку, зокрема завдяки зростанню сектору інформаційних технологій, експортоорієнтованого виробництва та залученню іноземного капіталу. Водночас країна стикається з низкою викликів, серед яких інфляційний тиск, зростання державного боргу, демографічні проблеми та необхідність подальшого вдосконалення механізмів забезпечення верховенства права.

Важливим чинником успішної європейської інтеграції Румунії є високий рівень суспільної підтримки членства в ЄС. Для України досвід Румунії має особливе практичне значення, оскільки демонструє, що навіть за наявності значних економічних та інституційних проблем досягнення членства в ЄС є можливим за умови послідовної реалізації реформ, ефективної державної політики та суспільної підтримки євроінтеграційного курсу. Румунський досвід може бути використаний Україною у сферах гармонізації законодавства з правом ЄС, боротьби з корупцією, модернізації інфраструктури, залучення інвестицій, ефективного використання європейських фондів та зміцнення інституційної спроможності держави. Таким чином, досвід Румунії є важливим орієнтиром для України на шляху до повноправного членства в Європейському Союзі.

Водночас необхідно враховувати виклики, з якими зіткнулася Румунія після вступу до ЄС, зокрема демографічні проблеми та трудову міграцію.

Таким чином, досвід Румунії підтверджує, що європейська інтеграція є довгостроковим процесом, який потребує комплексних реформ та ефективного державного управління. Для України успіхи та виклики Румунії можуть слугувати важливим практичним орієнтиром у реалізації власного євроінтеграційного курсу та побудові сучасної конкурентоспроможної економіки.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Онищук О. Р. Політико-правові особливості Румунії щодо набуття членства в Європейському Союзі. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Питання політології»*. 2015. №. 15(861). С. 227–232.
2. Румунія: чому одну з найбільш бідніших держав ЄС ставлять за взірць Україні. Мінфін. URL: <https://minfin.com.ua/ua/invest/articles/rumuniya-chomuodnu-z-naybidnishih-derzhav-es-stavlyat-u-priklad-ukrayini/>
3. World Bank Group. URL: <https://www.worldbank.org/ext/en/home>.
4. Trading Economics. URL: <https://ru.tradingeconomics.com/romania/gdp>.
5. Бурдяк В. Успіхи Румунії на шляху європейської інтеграції. *Історикополітичні проблеми сучасного світу: Збірник наукових статей*. 2018. № 37-38. С. 273-281. <https://doi.org/10.31861/mhpi2018.37-38.256-263>

6. The World Justice Project Rule of Law Index 2024. URL: <https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/downloads/WJPIndex2024.pdf>
7. The World Justice Project Rule of Law Index 2023. URL: <https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/global/2023/ranking-9>
8. Економіка Румунії під лупою Єврокомісії. Radio Romania International. URL: <https://www.rri.ro/uk/>
9. Озтурк І. У Румунії зафіксовано інфляцію на рівні 5,1% за результатами березня. Главком. URL: <https://glavcom.ua/world/world-economy/u-jevrosojuziviznacheno-krajinu-iz-najvishchoju-infljatsijeju-1054560.html>
10. Remus Stefureac. Truth, trust, and resilience: why media and public opinion matter. CIVICA European Week 2025 (Bucharest, Romania).
11. INSCOPE Research. URL: <https://www.inscop.ro/en/research/>
12. Бураковський І. В. Європейська інтеграція України: стан, проблеми та перспективи. Київ: Інститут економічних досліджень та політичних консультацій, 2021.
13. Гець В. М. Інституційні трансформації та економічний розвиток в умовах європейської інтеграції. *Економіка України*. 2020. № 7. С. 4–19.
14. Matyushenko, I., Khanova, O., Hlibko, S., Zaytseva, A., & Yaremenko, A. (2025). Determinants of high-tech exports in the EU and Ukraine in the context of innovation, industrial and entrepreneurship policy. *Technology Audit and Production Reserves*, 5(4(85)), 47–56. <https://doi.org/10.15587/2706-5448.2025.34079614>.
15. Копійка В. В. Європейський Союз: досвід розширення і Україна. Київ: Знання, 2020.
16. Мальський М. З., Мацяк М. М. Теорія міжнародних відносин. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018.
17. Губерська Н. Л. Досвід країн Центрально-Східної Європи в контексті європейської інтеграції України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини*. 2022. Вип. 42. С. 35–41.
18. Савченко О. В. Інституційні реформи в країнах Центральної та Східної Європи: уроки для України. *Економічний простір*. 2023. № 186. С. 27–33.
19. Бойко І. В. Європейська інтеграція Румунії та її значення для України. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2022. Вип. 150. С. 85–94.

Стаття надійшла до редакції 03.03.2026

Стаття рекомендована до друку 26.04.2026

Статтю опубліковано 30.05.2026

При підготовці даної статті інструменти штучного інтелекту авторами не використовувалися.

Andrii Polivantsev, PhD in Economics, Associate Professor of the Department of International Economic Relations and Logistics, V. N. Karazin Kharkiv National University, 4 Svobody Square, Kharkiv, Ukraine, 61022, E-mail: polivantsev@karazin.ua, ORCID: <http://orcid.org/0009-0005-4388-5595>, Scopus Author ID: 59903843000

ROMANIA'S TRANSFORMATION IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION: ACHIEVEMENTS, CHALLENGES, AND IMPLICATIONS FOR UKRAINE

The article examines the features of Romania's transformational changes in the context of European integration, analyzes the key stages of its accession to the European Union, and assesses the main results of the country's membership in the European integration association. The object of the study is the processes of European integration of Romania and the related transformational changes in its political, economic, and institutional spheres. The subject of the study is the features, patterns, and results of Romania's transformation in the context of European integration, including achieved successes, existing challenges, and opportunities to apply Romania's experience for Ukraine. The aim of the article is to analyze the transformational processes in Romania within the context of European integration, to assess the achieved results and existing challenges after the country's accession to the European Union, as well as to substantiate the practical significance of Romania's experience for Ukraine in the process of adapting to European standards and implementing reforms required for EU membership. The study finds that integration into the single European market has contributed to the growth of foreign trade, the attraction of foreign direct investment, the modernization of industry and transport infrastructure, an increase in living standards, and economic growth in terms of gross domestic product. The role of financial support from the European Union in the implementation of infrastructure projects, regional development, and the modernization of public utilities is also identified. At the same time, it is substantiated that despite significant achievements, Romania continues to face a number of challenges, including corruption, regional disparities, demographic problems, labor migration, and the need for further improvement of public administration. It is proven that EU membership itself does not eliminate structural economic problems but creates favorable conditions for overcoming them provided that effective state policies are implemented. Based on the analysis, opportunities for applying Romania's experience in implementing

Ukraine's European integration course are identified. It is concluded that Romania's experience is particularly important for Ukraine in the areas of institutional reform, anti-corruption policy, investment attraction, efficient use of EU financial resources, and modernization of the national economy. The practical significance of the study lies in identifying directions for adapting Romania's positive experience to ensure Ukraine's successful integration into the European political and economic space. Taking into account Romanian approaches to governance reform, infrastructure development, improved use of European funds, and strengthening institutional capacity may accelerate Ukraine's European integration processes and increase the effectiveness of necessary reforms.

Keywords: European integration, Romania, European Union, economic reforms, institutional transformation, foreign economic cooperation, export, import, foreign investment.

REFERENCES

1. Onyshchuk, O. R. (2015). Political and legal features of Romania regarding accession to the European Union. *Bulletin of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series: Issues of Political Science*, 15(861), 227–232. (in Ukrainian)
2. Minfin. (n.d.). Romania: Why one of the poorest EU states is being held up as an example for Ukraine. <https://minfin.com.ua/ua/invest/articles/rumuniya-chomuodnu-z-naybidnishih-derzhav-es-stavlyat-u-priklad-ukrayini/> (in Ukrainian)
3. World Bank Group. (n.d.). World Bank Group. <https://www.worldbank.org/ext/en/home>
4. Trading Economics. (n.d.). Romania GDP. <https://ru.tradingeconomics.com/romania/gdp>
5. Burdiak, V. (2018). Romania's achievements on the path of European integration. *Historical and Political Problems of the Modern World*, 37–38, 273–281. <https://doi.org/10.31861/mhpi2018.37-38.256-263> (in Ukrainian)
6. World Justice Project. (2024). WJP Rule of Law Index 2024. <https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/downloads/WJPIndex2024.pdf>
7. World Justice Project. (2023). WJP Rule of Law Index 2023. <https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/global/2023/ranking>
8. Radio Romania International. (n.d.). Romania's economy under the scrutiny of the European Commission. <https://www.rri.ro/uk/> (in Ukrainian)
9. Ozturh, I. (n.d.). Romania records an inflation rate of 5.1% in March. Glavcom. <https://glavcom.ua/world/world-economy/u-jevrosojuziviznacheno-krajinu-iz-najvishchoju-infljatsijeju-1054560.html> (in Ukrainian)
10. Stefureac, R. (2025). Truth, trust, and resilience: Why media and public opinion matter. CIVICA European Week 2025, Bucharest, Romania.
11. INSCOPE Research. (n.d.). Research. <https://www.inscop.ro/en/research/>
12. Burakovskiy, I. V. (2021). European integration of Ukraine: State, problems and prospects. Institute for Economic Research and Policy Consulting. (in Ukrainian)
13. Heiets, V. M. (2020). Institutional transformations and economic development in the context of European integration. *Economy of Ukraine*, 7, 4–19. (in Ukrainian)
14. Matyushenko, I., Khanova, O., Hlibko, S., Zaytseva, A., & Yaremenko, A. (2025). Determinants of high-tech exports in the EU and Ukraine in the context of innovation, industrial and entrepreneurship policy. *Technology Audit and Production Reserves*, 5(4(85)), 47–56. <https://doi.org/10.15587/2706-5448.2025.34079614>
15. Kapiika, V. V. (2020). European Union: Experience of enlargement and Ukraine. Znannia. (in Ukrainian)
16. Malskiy, M. Z., & Matsiakh, M. M. (2018). Theory of international relations. Ivan Franko National University of Lviv. (in Ukrainian)
17. Huberska, N. L. (2022). Experience of Central and Eastern European countries in the context of Ukraine's European integration. *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series: International Economic Relations*, 42, 35–41. (in Ukrainian)
18. Savchenko, O. V. (2023). Institutional reforms in Central and Eastern European countries: Lessons for Ukraine. *Economic Space*, 186, 27–33. (in Ukrainian)
19. Boiko, I. V. (2022). European integration of Romania and its significance for Ukraine. *Current Issues of International Relations*, 150, 85–94. (in Ukrainian)

The article was received by the editors 03.03.2026

The article is recommended for printing 26.04.2026

The article was published 30.05.2026

No artificial intelligence tools were used by the authors during the preparation of this article.